

154

1919

1939

Riigiraamatukogu
№. ~~5524~~ 16 Sj. 17161

ÜENÜ Kiltsi osakonna

20-aastapäeva pidustused

30. juulil 1939. a. Kiltsis

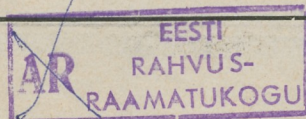
**Vanemaid ja suuremaid
kindlustusseltse**

A/S. Eesti Lloyd

**Peakontor — Tallinn, Pikk 11, omas majas
Esindused kogu Eestis**

**Kapitalid ja tagavarad
ületavad Kr. 1.700.000.—
Kahjutasusid on asuta-
misest saadik makstud
üle Kr. 4.000.000.—**

**Töötab eestlaste kapitaliga,
eestlaste juhtimisel**

119 009

Tervituseks!

Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Kiltsi osakond korraldab täna oma senise töö ja tegevuse tähistamiseks 20-aastapäeva pidustused.

20 aastat — see on jõudmine sünni- ja loomisaastaist täisikka, kus alles sagedasti algavad õiged võitlused ja katsumised.

Eks ole meie tänase juubilarigi elus olnud senini raskeid silmapilke, kus on olnud kaalul olemasolu ja on toodud ohvreidki.

Tänu kõigile senistele juhtidele ja liikmetele, kes alati rohkearvuliselt koondunud oma organisatsiooni ümber, on osakond jäänud püsima.

Elu ja võitluse eduks on alati vaja vaimustust ja nooruslikku elusädet — noorustuld! Neid mõlemaid on olnud ka meie tänase juubilari ümber koondunud tegevliikmeis.

Tänasel pidulikul suurpäeval ÜENÜ Kiltsi osakond võib rahuldustundega ja uhkusega vaadata tagasi tehtud tööle, mis olnud laialatuslik ja väljendusrohke.

Tänane päev aga ka kohustab — kohustab eriti hoidma alal kättevõidetud seisukohti ja hankima juurde uusi.

Need kõik, kellel kallis meie kodumaa ja rahva heakäekäik ja iseenda arendamine ning kasvatamine, koonduge tihedamini oma organisatsiooni, oma rohelis-valge võitluslipu alla.

Täna vajatakse Teid rohkem kui kunagi varem!

Ajal, mil kogu maailm käärib, kus pole püha enam isegi rahvaste vabadus, vajame tugevat rahvastervikut, vajame tugevaid ja teovõimsaid rakukesi — seltskondlikke organisatsioone — meie riigi alusmüüri.

Suur ja sügav armastus, mis senini juhtinud Kiltsi noorte ühisüritusi — kehtku edasi ka edaspidi!

Sooja südamega, heade soovidega ja julge teotsemisega — vastu tulevikule!

Tehkem kõik selleks, et Kiltsi noored küpseina ja ettevalmistatuina võiksid väarikate kaaslastena koos teiste Eesti noortega seista valvel Eesti õnnelikuma tuleviku — parema ja ilusama homse eest!

Kiltsilased tervitavad tänasel pidupäeval kõiki lugupeetavaid aukülalisi ja pidustusist osavõtjaid ning tegelasi — kõiki, kes aidanud kaasa Kiltsi noorte pidupäeva — ÜENÜ Kiltsi osakonna 20-aastapäeva pidustuste ettevalmistusiks ja õnnestumiseks!

Tere tulemast Kiltsi!

Riho Umelas,
ÜENÜKO peasekretär-propagandajuht,
pidustuste üldjuht.

Kiltsi ÜEMÜ'le 20. aastapäevaks!

Sinu tähtpäeva puhul ühendan oma parimad tervitused ja edusooovid paljude teistega, mis Sulle saadetakse tänuks ja lugupidamiseks senini tehtud töö eest. Kakskümmend aastat ei ole pikk aeg ühe organisatsiooni elus, kuid taotledes õigeid sihte ja teostades elulisi vajadusi, võidakse ka nii lühikese aja jooksul korda saata väga palju õilsat ja tulusat. Ka meie rahvas omab vabaduse ja omariikluse vaid vähe üle kahe-

Majandusministri abi A. Keller,
ÜEMÜ Keskjuhatuse esimees.

kümne aasta ja ometi oleme selle kestes teinud otse imes-
tamisväärseid edusamme — nii kultuuriliselt kui majandus-
likult. See ei ole ega tarvitse olla enesekiitus, kuna sellise ja
veelgi suurema tunnustuse on meile annud ka paljud teised
rahvad oma juhtivate tegelaste kaudu. Tekib küsimus, mis
oli ja on selleks jõuks, mis meie rahvast nii kiirelt on edasi
viinud omariikluse ajal. Kõigepealt kahtlemata see terve ja

elujulge vaim, mis juba aastasadade kestes on hõõgunud ja loitnud meie esivanemate hingedes ja südameis, ega ole kustunud ka kõige kargemates põhjatuultes ja rasketes eluvõitlustes. See vaim on virgutanud ja aidanud meie rahval täita oma kaunil kodumaal suurt missiooni, mis tohiks olla kogu inimkonnale maailmas kõrgemaks paleuseks — võidelda ja võita inimesele kui looduse kõrgemale elukandjale kätte parimat ja kaunimat. Sellele tervele vaimule seltsib meie rahva hinges julge ja raugematu tahe — olla vaba, olla ise enese peremees ja juhtida ise oma elu vaba rahvana. Ajalugu näitab, et meie rahval on ka küllaldaselt oskust ja jõudu oma kõrge tahte elluviimiseks — saada vabaks rahvaks ja elada oma iseseisvat elu omas riigis. Meie oleme õnnelikud ja uhked, et meie keskel on leidunud ja leidub suurte vaimuannetega, kaugenägelikke oma rahvast tuliselt armastavaid ja julgeid juhte, kes on kehastanud ühiseks jõuks meie rahva kõrgemad püüded ja õiglase tahte ning viinud meid kõigi raskuste ja tõkete kiuste praeguse elujärjeni. Kõigest sellest, mida omame ja kindlalt käes hoiame, ei ole meie midagi saanud teistelt või teiste armust, vaid kõike oleme ise endi jaoks teinud ja kätte võidelnud. Ja meie ei tahagi teistelt midagi saada ega väevõimuga võtta, mis õiglaselt meile ei kuulu. Samal ajal ei või ega taha meie ka kunagi lubada, et keegi tuleb meilt ära kiskuma seda, mis on meie oma ja peab meie omaks jääma. Neid kõrgeid mõtteid on kõige selgemalt, vankumata kindlusega ja meie südameid sügavalt haaravalt korduvalt väljendanud meie kõikide poolt armastatud ja sügavalt austatud riigipresident Konstantin Päts, kes meie rahva iseseisvuse kättevõitmisel ja oma riigi loomisel ning väljaarendamisel on korda saatnud hiigeltöö, millist rahvaste juhid harva suudavad teha. Meie valmisolekut ja julgust — igal ajal ja iga vaenlase vastu kaitsta meie iseseisvust ja meie riiki — on samuti korduvalt kinnitanud ja töötanud ning sellele üleskutsunud ka sangarliku vabadussõja ja praegune sõjavägede ülemjuhataja kindral Laidoner. Kandes endis tervet vaimu, vaba rahva kindlat ja julget tahet — teha oma isiklikus elus ja rahva heaks töötamisel parimat ja olla vajaduse korral valmis võitlema ning isamaa altarile tooma kõrgema mis meil on — see on parim ja kõrgem, mida võime oma südames ja tegudes anda endile ja üldsusele. Ja teile — ÜENÜ Kilti osakonna noored — soovin tähtpäevaks, et teie praegu ja tulevikus suudaksite teha sama.

A. Keller,
ÜENÜ Keskjuhatusesimees.

ÜENÜ Kilti osakond on täna võitluses enda hää nime ja ümbruskonna kultuurse arengu eest jõudnud kahekümnenda aastani.

See pikk aastate rida ühtub peaaegu meie riikliku iseisvuse aastatega. Need on aastad täis loovat tööd, täis riiklikke, kulturseid ja majanduslikke saavutusi ning töötulemusi.

Selles kultuurvõitluses on ÜENÜ Kilti osakond näidanud oma vitaalsust ja elujõudu. Tema kui vanima maaosakonna tugeva väljakiirgamise mõjul on Kilti ümbrus praegu kujunenud tihedama ÜENÜ ühingute võrguga keskuseks Eestis.

Mitte ainult vanima vaid ka suurima maaosakonnana on Kilti ÜENÜ aastate teel kõitnud tuhandeid noori ja leidnud sellele rahvarakendamisele aina uusi ja ajakohaseid vorme. Mainime Kilti ümbruskonna kõrget omakultuurilist, kehakultuurilist ja häriduslikku huvi, Kilti „rahvaülikooli“ ja muid ulatuslikke algatusi meie küla esteetilise arendamise teel.

Ühinen nendega, kes tänasel pidupäeval Kilti osakonda ja ta tegelasi õnnitlevad, algatajaid ja teerajajaid tänutundes mäletavad.

Näen ühtlasi, et organisatsiooni vanus, suurus ja keskuslik asend ka edaspidiseks tõsiselt kohustavad.

Üheskoos ja käsikäes tahame aidata kaasa, et ka edaspidi suund oleks sama selge, töötahe sama pingeline. Tööülesanded pole vähenenud ja aeg nõuab veelgi kiirematempolit tööritmi.

Selles ühises töötahtes ja töötaktis lubage, kallid Kilti kaasnoored, kahekümneaasta töö kaasjälgijana ja kaasnoorsoolasena suruda Teie kõikide kätt.

Jatkame võitlust ÜENÜ Kilti osakonna ja kogu Eesti olemasolu eest!

A. Meikop,
ÜENÜ peasekretär.

Pidustusi korraldavad toimkonnad:

Peatoimkond: Riho Umelas — üldjuht, Rudolf Korjas, Arnold Proosa.

Ehitustoimkond: A. Lukkering — juhataja, J. Karask, R. Korjas, A. Kurmiste, J. Laugas.

Korteritoimkond: K. Väher — juhataja, J. Kull, J. Proosa.

Liiklemis- ja korratõimkond: M. Seer — juhataja, E. Püss, P. Sulg.

Kassa- ja kontrollitoimkond: A. Proosa — juhataja, A. Arumaa, A. Kangur, O. Kask, A. Kastan, J. Kilkson, J. Ots, J. Pentjärv, J. Valk.

Einelaua-toimkond: M. Hanson, M. Karask, O. Kangur — juhatajad,

V. Kask, E. Landsmann, L. Martens, M. Pinnonen, A. Pung,
M. Seer, S. Sõstar, L. Valk, O. Vainjärv, L. Voodla.

Korteritoimkond: E. Karask — juhataja, Õ. Kastan, A. Laugas, H. Ots,
A. Proosa, V. Sillari, M. Tamme.

Kavade-lillede-märkide-toimkond: V. Karuks — juhataja, H. Kask,
L. Pukk, A. Vain.

Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Kiltsi osakonna 20-aastapäeva pidustuste

kava pühapäeval, 30. juulil 1939. a. Kiltsis.

I kell 09.00 Eelproovid Kiltsi koolimaja esisel.

II kell 11.30 Rahvuslikud kergejõustikuvõistlused omal spordiväljal
aladel: 60 m, kaugus, kuul — naistele; 60 m, 1000 m,
kõrgus, kuul — noortele; 100 m, 800 m, 3000 m, kaugus,
kõrgus, kuul, oda, 100+200+400+800+1500 m teate-
jooks meestele.

III kell 14.30 Kogunemine rongkäiguks Kiltsi ühiskaupluse esisele.

IV kell 15.00 Rongkäik Kiltsi koolimaja esisele.

V kell 15.30 Pidulik aktus.

Avamarss.

Avasõna — pidustuste üldjuht R. Umelas.

Vaimulik talitus — Rakke kog. õp. M. Saar.

Pidukõne — Siseministri abi A. Tuulse.

Hümn.

Tervitused ja naelte kinnitamine lipuvardasse.

ÜHENDATUD SEGAKOORIDE ETTEKANDEID

a) Priiuse hommikul . . . . . K. Tärnu

b) Noorte laul . . . . . J. Aavik

c) Põhjavaim . . . . . M. Saar

d) Veel kaitse kange Kalev! . M. Härma

Juhatab helilooja Gustav Ernesaks

NAISVÕIMLEJATE ÜHISESINEMINE

Võimlemine rõngastega — ÜENÜ 20-aastapäeva kava

Juhatab Erna Käppa.

K. L. HARJU MALEVA PUHKPILLIORKESTRI ETTEKANDEID

a) Pidulik Eesti Marss . . . . . E. Tamm

b) Kalurite tants . . . . . R. Liinev

c) „Jaaniöö“ — muusikaline pilt M. Lüdig

Juhatab Villem Aru.

RAHVAMANGE VÕISTLUSTENA

Vägikaigas, köievedu, veerekakk

ÜHENDATUD SEGAKOORIDE ETTEKANDEID

a) Su põhjamaa päikese kullast T. Vettik

b) Kangakudumise laul . . . . E. Oja

c) Lahkumise laul . . . . . K. Tüرنpu
Juhatab helilooja Gustav Ernesaks
RAHVATANTSIJATE ÜHISESINEMINE

- a) Viru valss . . . . . d) Vändra polka
b) Jooksu polka . . . . . e) Oige ja vasemba
c) Jämaja labajalg . . . . . f) Tuljak

Juhatab Joh. Vinberg.

K. L. HARJU MALEVA PUHKPILLIORKESTRI ETTE-
KANDEID

- a) Kriuša lahing . . . . . R. Kull
b) Sümfoonia — II jagu . . . . . J. Haydn
c) „Rävala“ — marss . . . . . V. Aru

Juhatab Villem Aru.

LÖPPSÕNA — osakonna esimees R. Korjas

VI kell 21.00 KONTSERT-PIDU Kiltsi koolimajas

- a) Noorte laul — ÜENÜ-le pü-
hendatud . . . . . H. Visnapuu
Esitab R. Umelas
b) * * * . . . . . Ch. Dancla
c) Kavantine . . . . . J. Raff
Esitab viiulil L. Pukk, klaveril K. Zakrzewsky
d) Noorusele! . . . . . J. Linnankoski
Esitab R. Umelas
e) „Alpi lill“ — fantaasia . . . . . Th. Hoch
f) Kuradi keel — bravuur —
polka . . . . . J. Schmidt
Esitab trompetil V. Aru, klaveril K. Zakrzewsky
g) Linnaplika . . . . . A. Moor
Esitab autor

VAHEAEG

- h) Noktürn . . . . . E. Grieg
i) Pulmamarss . . . . . E. Grieg
Esitab klaveril K. Zakrzewsky
j) Serenaad . . . . . Schubert
k) Tule tagasi arm . . . . . Pucci-Bezzia
l) Hurmavalt lõhnab sirel . . . . . Plotnikov
Esitab Helmi Betlem, klaveril K. Zakrzewsky

Lõpuks TANTS

Tantsuks mängib ÜENÜ Jäneda os. jazzorkester R. Kokk'a juh.

Pääsmed: Kergejõustiku-võistlusile — 20 s., pidulikule aktusele
— 30 s., 50 s. ja 75 s., kontsert-peole — eeskavale 40 s., tantsule 40 s.,
kogu õhtuks — 60 s., rattahoid 10 s., rõivahoid — 10 s.

Pääsmed kantakse rinnas.

Pidustuste büroo asub Kiltsi koolimajas.

Pidustusist on lubanud osa võtta ÜENÜ Tallinna, Hõimla, Rakvere, Avispea, Kulina, Vinni-Pajusti, Nao, Tudu, Naistevälja-Nõmküla, Tamsalu, Savalduma-Alupere, Rakke, Raeküla, Jäneda, Vaeküla, Vao, Simuna, Saksi, Tammiku ja Kiltsi osakondade lauljad, naisvõimlejad, rahvatantsijad, kergejõustiklased ja rahvamängijad — kogusummas üle 500 tegelase.

Vaimuliku talituse laulud.

Viisil: Võta nüüd Issandat. P. 96.

Taevane Kuningas, Issand, kes ilmamaad juhid, Sina, kes elu ja armastust kõigile kingid — Sulle mu laul Heliseb rõõmul ja aul: Suur on, oh Jumal, Su heldus!

Kuidas küll aegade lainetest läbi meid kannad, Hällist küll hauani rõhkesti armu siin kannad! Varjad meid veel — Võitluses, lainete teel, Viid koidulastena võidul'!

Sind kõigeväeline Isa, siin palume põrmus: Tee süda vabaks Su tões, tee kindlaks Su armus! Meid heldesti Tugevaid tiivul Sa vii Taevaste tähiste raale!

„Vaimulikud laulud II“

V. Saiksen.

Viisil: Sull', Sull', Jehoova. P. 152.

Meil noorustuli leegib hinges Ja rõõmuläige särab silmades. Eesmärk on püha, asub kõrges, Seal igavese õnne ilmas, Kust hoovab meile elupühitus Ja tuleb viimaks hinge õnnistus.

Kõik maine madalus ja paha, Mis püüab nooruspuhtust haarata, On põlatav, meist jäägu maha, Ei lase meie noorust hukata, Vaid usulippu kõrgel kanname Ja truudusvannet talle vannume.

„Vaimulikud laulud II“

A. Suurkask.

Viisil: Eks mu kohus tänu teha. P. 339.

Tänu, kiitus on me huultel, Tänu tõuseb südamest, Tänu kõlab taeva tuultel Ülespoole igavest'. Isa, kes Sa ilma kannad, Kes Sa juhid eluteed, Meie ümber müüri teed, Meile oma armu annad: Sulle, Isa, igavest', Tänu, kiitus südamest-

„Vaimulikud laulud II“

G. Kiviste.

Mälestusi asutamisaajast.

20 aastat! — Küllaltki pikk ajavahemik inimese elus, et midagi õppida ja korda saata, küllaltki pikk aeg just selleks, et saada kogemusi eksimustest, leida õiget sihti ja saada nii võimeliseks loovaks tööks.

Tohiks vist olla kohustuslik osakonnale — ja meile kõigile Kiltsi ÜENÜ-lasile aastaarv 1919. Ei tohiks just unustada seda, et see meie sünniaasta oli ajaks, mil meie noor riik, meie rahva tugeva tahte ja paremate tunnete ning võimete kehastus oli valmimas sünnivaludes.

Võime kätte südamele pannes ütelda — see oli suur aeg! Aeg, mil seeme visati loomisvaimustusega mulda, julges usus ja lootuses ilusasse tulevikku!

On ju õige, et siis tehti ka palju vigu — see on tolle aja rahvaste käärimisel arusaadav. Aga eks just vigu tehes leita ennast.

Sellesse aega aga meie praegustel ja tulevastel põlvedel maksab süveneda — see aeg kohustab!

See oli vist detsembri alul 1919. Olin saabunud laupäeva pärastlõunal Narva rindelt koju 3-päevasele puhkusele. Kodus öde kutsus õhtuks koolimajja — neil olevat ka nüüd oma selts, mingi ülemaalse asja Kiltsi osakond. Mulle tookord, ja ka praegugi, oli meeldiv kuulda, et teotsetakse ühiselt üle maa. Saigi siis mindud. Oli mingi omavahe-line koosviibimine laulu ja tantsuga. Seal siis ilmneski, et kodus viibijad, enamasti neid, olid asutanud ÜENÜ Kiltsi osakonna. Ja hangiti ka meid, oli seal 4—5 rindemeest, liikmeks. Liikmekaarti taskusse pistes sõnasime: „Ei tea, kas see kaart peaks ka kuuli eest hoidma!”

Siis lahkusime raske südamega — meid kutsus meie kohuse- ja enesetunne tagasi liinile. Ilus ja inimväärne aga paistis tookord elu kodus.

Ja siis tuli päikesepaistelise aeg — tuli uhke aeg: väärika rahu järgi pääsesime jälle tagasi kodudesse. Tundus nii kena pärast pikki sõjaaastaid puhata ja luua enda isiklikku elu. Ma usun, vähestel vist võis elu nii roosilisena näida, kui meil tookord. Ja kuigi tuli edaspidi ka peetumusi — eks meil pidanud olema kätte õpitud hoiaks nendele.

Pärastsõjaaastail oli siis ka meie osakonnas õige tihe elu ja tegevus. Oli laulukoor härrade Lutvei' ja Palk'i juhatusel. Teotses näite-trupp, kus sooja energiaga kaasa löid noorsoolased Paul Martinson, Elviine Karuks, Heleene Ausendorf, Hilda Keskküla ja teised. Igatahes on eriti meelde jäänud tüse kuju igas tegevuses — Paul Martinson ja näitlejana õpetajanna pr. Einberg, kohaliku postkontori ülema abi-kaasa. Nende ridade kirjutaja on ainult näidendeile etteütlejana kaasa mänginud. Peab aga ütleva, et tookordne kulissidetagune elu koos pr. Einberg'i ja hr. Martinson'iga oli tujuküllane ja töölenakatav. Oli ka referaatõhtuid, milledest eriti meelde on jäänud üks, kus refereeris hr. Soom — praegune Narva muuseumi juhataja — midagi Jumala olemasolust ja tuli otsusele, et mõistusega ei saa Jumalat seletada. Siis tõusis oma istmelt vana Tammeotsa Siim Moorberg — Vorstist ja näitas näpuga klassi nurgas seisvale vanale koolioarele ja sõnas: „Ma küsin kõneleja käest — kes on selle oreli teinud?” — ja vastas ka ise: „Meister — ja maailma meister on — jumal!”

Õige tihti peeti ka omavahelisi teeõhtuid, millest osa võtsid pea-aegu kõik liikmed ja tähelepanav on ka see, et tolaeagseist peakoosolekuist osavõtt oli 75—90%-line.

Käidi ka naaberosakondi külastamas. Meelde on jäänud meeleolurikas külaskäik Järva Ramma noortele, kus meid võeti vastu eriti pidulikult ja koduse soojusega.

Tol heal ajal käidi veel nii, et lihtsalt „võeti jalad selga“ ja käidi maha oma 20—30 km.

Mäletan veel üht värsket tuuleõhku: Tallinna osakonna poolt hakati ikka tihedamini ja tihedamini kõnelema omakultuurist ning hakkasid levima rahvariie ja asutati rahvatantsutruppe osakondades.

Rahvariie jõudis tookord juba ka otsaga Kiltisigi, vanatantsukunst veel aga mitte.

Imelik, kuidas ja kust just Tallinna linna noored — päris peened linlased — seda õiget maavaimu said! Meil maainimestel tuleb seda ikka ka nüüdki tähele panna, et linn meid puht „maasjanduses“ üle ei trumpa.

Ja siis äkki tuli ÜENÜKO-s üks imelik ajavahemik. Olen vahest seda nii leidnud, et tuli just peale — see kuulus pärastsõjaaegne noorus — uus sugupõlv, kes juba sirgudes mõtles: meie vast näitame! Ning üksvahe ei leitud ka ühist keelt ja nii osakond jäigi aastaks kolmeks varjusurma.

A. A r u m a a.

ÜENÜ Kiltsi osakonna tegevusest 1919—1939.

Vabadussõja õhkkonnas, mil suurem hulk paremaid isamaapoegi viibisid lahingväljul, aitasid panna algpõhja ülesehitavale tööle nii majanduslikul kui ka kultuurisel alal kodudes viibivad isamaa-tütred. Nii oli lugu ka Kiltisil ning energilisemad naisnoored neiu Heleene Ausendorf'iga (praegu pr. Paevere) eesotsas kogunesid vahetevahel mõtete vahetamiseks kokku, mille tulemusena kutsutakse kokku 8. nov. 1919. a. Kiltsi-Nõmme koolimajja ÜENÜ Kiltsi osakonna asutamiskoosolek, kus valitakse ka 6-liikmeline ajutine juhatus n. H. Ausendorf'iga eesotsas.

Osakonna tegevus algab suure hoo ja energiaga. Kutsutakse ellu muusika-, näite- ja spordiringid ning korraldatakse pidusid, vaidlus- ja perekonnaõhtuid ja asutatakse lugemislaud. Hoogsat ja energilist tegevust tõendab ka Keskjuhatuses kiri 31. I 1920. a. kus on öeldud: „...Kiltsi osakond on kõige lühema aja jooksul üheks eluvõimsamaks ja tegevamaks Ühenduse osakonnaks saanud. Ta on rohkem teinud kui Keskjuhatus on oodanud...“ Ka järgnevatel aastatel hoogu sattunud tegelased teotsevad igal võimalikul alal: kutsutakse ellu veel eneseharijate ring, kelle korraldusel toimuvad mitmesugused kursused ja loengud. Asufatakse oma raamatukogu, töötavad sega- ja naiskoorid, 17-liikmeline näiteseltskond ning teotsetakse ka elavalt spordi alal.

Osakonna rahaline seisukord on hää: annetatakse suuremaid summe V.-Maarja langenute mälestussamba, Nõmme orkestrantide ja Spordi Ühingu, ÜENÜ Keskjuhatusse j. t. hääks. Soetatakse raamatukogusse uusi raamatuid, valmistatakse näitelava ja selle eesriie ning ostetakse osakonna- ja riigilipud ning muid vajalikke tarbeid. Osakonna laulukoor võtab osa ka 8. üldlaulupeost oma teeneka juhi K. Palgi juhatusel. Korraldatakse 10-päevased üldhariduslikud kursused, kus kõnelevad viimase kursuse üliõpilased.

Kuid 1923. a. lõpul ja 1924. a. alul on liikmete arvus, milline 70 ja 90 vahel kõikunud, kahanemist märgata, neid on järgi jäänud 35, sest energilisemad juhid lahkuvad ja kuna uusi juurde tulemas pole, suigub osakond 1924. a. aeglaselt unele.

Peakoosoleku protokoll 16. märtsist 1924. a. räägib hra K. Palgi valimisest osakonna auliikmeks ja veidi hiljem juhatuskoosoleku protokoll ametite ärajaotamisest, kuid sest peale puuduvad edaspidise tegevuse üle kirjalikud andmed.

Nii kestab osakonna varjusurm kuni 1929. a. kevadeni, mil 14. apr. kohalike noorte koosolekul valitakse ajutine juhatus koosseisus: Dr. A. Krahe, H. Ilves †, R. Umelas, E. Peeberg ja V. Kilkson-Kaurit. Ajutine juhatus avaldab elavat tegevust: kutsub ellu tegevusharud, korraldab jüriöö mälestamise Ebavere mäel, kõnekoosolekuid, väljasõidu Neerutile, pidusid, keedu- ja rahvatantsude kursused ning algatab oma ajakirja „Meie Mõtteid“ väljaandmise. Samal aastal, osakonna 10. aastapäeval, 10. nov., õnnistatakse ka osakonna uus lipp. Osakonna liikmete arv aasta lõpul on 79.

Ja edasi jätkub elav ning pingerikas tegevus kuni tänaseni, kusjuures eriti väljapaistvalt ja tulemusrikkalt on teotsetud noorsoo-, vabaharidustöö-, spordi-, omakultuuri-, muusika-, näite- ja ka teistel loendamata aladel.

Eriti palju on korraldatud loenguid, referaate, vaidlus- ja kõnekoosolekuid, kusjuures neljal viimasel talvel korraldatud eriti laialatuslik avalike kõnekoosolekute seeria on avalikkusele tuntud „Kiltsi rahvaülikooli“ nime all. Rohkesti on korraldatud ka mitmesuguseid kursusi, näitekohtuid, aktusi, noortepäevi, võistlusi, pidusid, kontserte, ühisväljasõite, jumalateenistusi j. t. üritusi. Osakonna laulukoor, keelpilliorkester, näiteseltskond, rahvatantsurühm ning nais- ja meesvõimlejad on saanud oma esinemistel kiitvate arvustuste osalisteks. Eriti tähelepandavaid saavutusi on viimastel aastatel näidatud spordi alal. Osakonna juurde on organiseerunud eriti võimas noorsportlaste kaader, kes näidanud tähelepandavaid tulemusi kergejõustikus, suusatamises, rattasõidus, võrk- ja jalgpallis, ujumises, males, kabes, ping-pongis ja koronas. Esiletõstmist väärib tänavu kergejõustiklaste hinnatavalt ja üllatavalt tubli esinemine ringkonna esivõistlustel, kus esmakordselt võideti ülekaalukalt senist maa parimat osakonda — Simuti. Samuti hästi esineti ka Viru esivõistlustel, kus konkurentsifihedas heitluses tuldi esikohale.

Osakond on lõõnud kaasa tulemusrikkalt ka kõigile rahvusriiklike aktsioonide teostamisel kohapeal, nagu rahvahääletuse, nimede eestistamise, kodukaunistamise ja Eesti lipu levitamise j. t. aktsioonidele. On toetatud ka Allveelaevastiku Sihtkapitali ja kohaliku raamatukogu ning annetatud Vabadusmonumendi hääks. On olnud veel muidki alasid, kus teotsetud enam- või vähem, kuid nagu raske pitsati on vajutanud tegevusele oma kodu ja spordivälja puudus. Tänu koh. talupidajale O. Kasele on seni saadud kasutada sportlikuks tegevuseks tema karjamaad, milline Kilti „staadionina“ välisvõistlejate poolt eriti kiidetud. Käesoleval aastal hankisid rahvatantsurühma 12 naisliiget endile ehtsad V.-Maarja kihelkonna rahvarõivad. Praegu on koondunud osakonna ümber 238 liiget, neist enamus noored. Osakonna juures teotseb teist aastat ka Kilti Maanoorte Ring, korraldades tegevust põllumajanduslikul alal. Osakonna juhatusesse kuuluvad praegu: esimees R. Korjas, peasekretär-propagandajuht R. Umelas, sekretär V. Karuks, laekahoidja A. Proosa j. t. juhatusliikmed J. Pentjärv, E. Luhamaa, H. Venig, S. R Emmelgas, J. Saar, A. Ohakas ja H. Vain. Tegevusharude juhtideks on: spordiharus R. Umelas, naisharus M. Hanson, kodu-uurimisharus A. Arumaa, näiteharus V. Toom ja muusikaharus H. Venig. Oma senise eluea kestes on osakond elanud üle mitmeid tõusu- ja mõõna aegjärke, teotsedes nähtavate ja tunnustustväärivate tulemustega oma ümbruskonna kultuurse ilme tõstmisel. Jatkugu 20-aastase töö edasiviimiseks juhtidel ja liikmeskonnal julgust, tahet ja õnne edaspidi veelgi edukamalt teotseda kasuks oma ümbruskonnale!

R. U.

August Kask'i villa- ja riidevärvimistööstus V.-Maarjas.

Teatan lugupeetud töötartitajaile, et villatööstuses algab töö lähemal ajal.

Riidevärvimistööstuses on uudiseks kangaste keemiline pesemine. Laske kõik kangad keemiliselt pesta.

Kaupluses riide- ja pudukaubad. Eriti soodsalt tuletõrje ja kooli vormiriiet.

Suurima lugupidamisega **Aug. Kask.**

Kilti sportlasi

tervitas ja soovib õnne tulevikuks

O. Lindpärg,
V.-Maarjas

ÜENÜ Kiltsi osakonna 20-aastapäeva pidustuste puhul õnnitlevad Kiltsi noori ning soovivad edu ja jõudu tulevikuks!

Kiltsi raudteejaama einelaud

Pidaja: Marie Hanson

Joh. Sakjas

Kiltsi, kõnetraat 14

Liha- ja vorstikauplus

KAAREL TAMME

Kiltsis, Liiduri tän. 2, kõnetraat 12

Pagariäri ja -kauplus

VALTER JOOST

Kiltsis, Pikk tän. 2, kõnetraat 18

Sepatöökoda

AUGUST PÄRNITS

Kiltsis.

Maalermeister

Riho Vare

Kiltsi

Liiduri tän. 20

*Omnibuste, autode, jalgrataste, saanide,
vedruvankrite ja igasuguste mööblite
lakeerimine.*

Sise- ja välismaalritööd.

Imitatsioon-põrandate värvimine

Rauatööstus

H. INGLIST

Väike-Maaja, Saltsi

Kõ etraat 49

Vao valla ühistegelik kindlustuskassa

Riide- ja pudukauba eriäri ja
rõivaõmblus-töökoda

F-ma A. Jürisson
Väike-Maarjas

Pagari- ja kondiitriäri

M. BÄRENGRUB Väike-Maarjas,
Pikk tän. 24

Soovitan soodsate hindadega suurel ja väik-
sel arvul igasuguseid küpsiseid, kooke, saiu,
sepikuid peen- ja rukkileibu jne.

Kuldaurahaga kroonitud

Ed. Läänemets

V.-Maarjas, kõnetraat 19

Majanduskauplus ja õllesiirupitööstus

Odavasti ostate **valmiskleite** uudismustritega riietest
suures valikus, igasugust **pesu-, pudu- ja moekaupa**

Tellimiste täitmise kiire ja korralik

Salme Toos, V.-Maarjas, Jänese majas

Karastavate jookide tehas

„SAMPO“

Tapal, Kesk t. 7

K
—
S

„TALU“

Rakveres, Laada tn. 12

Kõnetraat: Rakvere 108.

VIRUMAA ÜHISPANK

Rakveres, omas majas, Tallinna t. 18-a. Tel. 236, 382.
Osakond Kiviõlis, Kiriku t. 6, telef. Kiviõli 26.

Ühispank ja osakonnad toimetavad
kõiki pangaoperatsioone.

Teraslaekad (seifid) välja üürida.

Panga juures asub Kindlustus-A/S. „OMA“ esindus.

Potseppmeister

Gustav Kangur

Kiltsis, omas majas, kõnetr. 13.

Teen igasuguseid potsepatöid ajakohaste hindadega.
Järelmaks võimaldatud.

Kõige austusega G. KANGUR.

*Tarvitajaskonna teenimiseks
on alati valmis*

Väike-Maarja Tarvitajateühisus

Kauplused:

**Väike-Maarjas, Kiltsis, Avispeal,
Nadalamas ja Pikeveres**

Väike-Maarja Piimaühing

Väike-Maarja Ühispank

Iga tõsine eestlane
tarvitab ainult kodu-
maa tehaste tooteid!

*Eestlase kodusse
toob rõõmsa ja
lõbusa meeleolu*

ELEKTROTEHNIKA-TEHASE

„ARE“
RAADIO-
APARAAT

Kiirelt ja täpselt jõuate sihtkohta

„ARE“ JALGRATTAGA

Hinnad odavad. Soodsad maksutingimused.

ESINDUS: **ELM. PÜSS** KILTSI

Esinduse juures K/S. „OMA“ kindlustustoimingud.

st
17161
S 5529:16

**SAKU JA
A. LE COQ'I
õlleladu**

**Karastavate
jookide tööstus**

Rakveres, Pikk tn. 24

Kõnetraat 2-86